

**Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. b)**

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 1

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (30 de puncte)

Olvassa el figyelmesen a következő költeményt, majd válaszoljon a kérdésekre 3–4 mondatban!

Csokonai Vitéz Mihály: Szerelmes fogadás

<i>Mért epeszted bánatokkal Lelkedet? Ah, ne rontsd, ne rontsd azokkal Kedvedet! Mért remegsz szerelmesedtől? Ah! ki ijesztett el ettől Tégedet?</i>	<i>Csak te is hívedre nézzél Kedvesen, Csókra új csókot tetézzél Szívesen. Így lehet hívségbe lennünk, Karjainkon megpihennünk Csendesen!</i>
<i>Drága kincsem! csak te bírod Szívemet, Míg örökre pusztá sírod Eltemet. Addig is, míg csak lehellek, Tégedet forrón öllelek, Hívemet.</i>	<i>Jer, tekintsd meg e virágos Kerteket, Hol bocsát a hold világos Színeket. Csókjaink közt egybefolyjunk, Új szerelmünkről danoljunk Verseket. (1794)</i>

Forrás: Csokonai Vitéz Mihály összes költeményei és versfordításai I. Unikornis Kiadó, 1993.62–63.

- a. Milyen beszédhelyzetben szólítja meg a lírai én a kedvest? Figyeljen a cím és szöveg összefüggésére is! 5 pont
- b. Melyek a beszélő férfi szerelmének bizonyítékai a versben? 5 pont
- c. Értelmezze az utolsó szakasz motívumait! 5 pont
- d. Milyen szerepe van a versformának a jelentésképzésben? 5 pont
- e. Milyen a költemény hangulata? 5 pont
- Helyes fogalomhasználat, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont
- Megjegyzés:** A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a kérdések/feladatok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Minden nyelvben kezdetben volt az általános tegeződés.

A tegeződés egyenes, közvetlen. Ahogy hierarchizálódott a társadalom, létrejöttek a társadalmi tagolódást mutató, nemtegező formák. De a tegeződés ma is visszaüt kritikus helyzetekben, ösztönös nyelvhasználatban.

A kisgyermek, amikor megtanul beszélni, tegeződik. A nagyon öreg ember, amikor már nehezen beszél, tegeződik. A kettő között a közeli barátok tegeződnek. A családban egykor volt megszólítási különbségek a 20. század végére egyszerűsödtek. Nemcsak a szülő tegezi a gyereket, hanem a gyerek is a szülőt. Ez egyfajta demokratizálódás. [...]

A letegezés tehát főleg a kontroll nélküli, ösztönös nyelvhasználatban bukkan fel. Kiváltó oka a bennünk lévő ősi nyelvi ösztön, valamint talán az ökonómia: a tegezés egyszerűbb.

Három tegeződési forma az ősidőkbe vezet vissza. Az egyik a fennvaló, Isten tegezése az ősi imákban: *Mi atyánk, ki vagy a mennyekben*. Ez a tegezés a nyelvi archaizmus: olyan időkbe vezet vissza, amikor még nem volt magázás. Nem is érezzük sértőnek. A másik a halott letegezése. Ahogy Konrád György írja *A látogatóban*: „Ott állt... a lámpalázás dalárda is a letegezett és felmagasztalt hulla körül”. Ennek oka: a halott elveszíti hatalmát, a hierarchiában elfoglalt rangját; ismét egyszerű, egyenrangú lesz. A harmadik – általános – tegeződési helyzet: az állatokkal való kommunikáció. Az állatokat kivétel nélkül tegezzük: *Ülj! Takarodj! Bár a székely mondás úgy tartja: a medve nem játék, nem szabad letegezni. De ez újabb szólás. [...]* A letegez igének kialakult egy új jelentése: *lenéz, leértékel*. Erre utal az imént felhozott székely mondás: *a medvét nem szabad letegezni. Hallottam olyat is: nem szabad letegezni a gépet, a hegyet – mert bosszút áll.*

(Balázs Géza: *Archaikus és leértékelő tegezés*. In: e-nyelvmagazin.hu)

- Állapítsa meg az alábbi kijelentések igazságtartalmát a szöveg alapján! Jelölje a mondatokat I (igaz) vagy H (hamis) betűjellel!
 - A tegezés kezdetben minden nyelvben általános jellegű volt.
 - A magázó formák a társadalmi hierarchiák létrejöttének következtében alakultak ki.
 - A letegezés főleg a kontrollált nyelvhasználatban érvényesül.
 - A tegezés bonyolultabb, mint a magázás.
 - A „medve nem játék, nem szabad letegezni” egy székely mondás. 5 pont
- Milyen tegeződési formákat mutat be a szöveg? 5 pont
- Értelmezze a következő kijelentést!
„Ott állt... a lámpalázás dalárda is a letegezett és felmagasztalt hulla körül”. 5 pont
- Fejtse ki véleményét 10–15 mondatban a mai köszönési szokásokról! 10 pont
Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás 5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben **Az élet értelme a drámai művekben** címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű (pl. **Katona József: *Bánk bán*, Vörösmarty Mihály: *Csongor és Tünde*, Madách Imre: *Az ember tragédiája* vagy más olvasott mű)** alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi feladatsorban javasolt értelmezési szempontokat, de kiegészítheti ezeket más szempontokkal is!

- a választott drámai alkotás műfaja 5 pont
- a mű idő- és térszerkezete 5 pont
- az élet értelmének meghatározásai 5 pont
- a drámai jellemek ábrázolása 5 pont

Az értekezés megfogalmazási módja külön elbírálásban részesül, melynek szempontjai a logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalom- és nyelvhasználat, helyesírás, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása. 10 pont

Megjegyzés: A szövegalkotásban nem kell figyelembe venni a szempontok sorrendjét. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.